

САНА ОЛОХ

ССКП ЧУРАПЧЫТААБЫ РАЙНОМУН УОННА НАРОДНАЯ
ДЕПУТАТТАР ОРОЙУОННААБЫ СОВЕТТАРЫН ОРГАНА

Х а б ы а т
1931 оыл алтынны
ыйтан тахсар

№144 (5189)

1978 оыл. Ахсынны 5 күнэ
оптуорунньук

Сынагы
2 харты.

ССРС ВЕРХОВНАЙ СОВЕТЫН СЕССИЯТА ҮЛЭТИН ТҮМҮКТЭЭТЭ

МОСКВА (ССТА). ССРС төхөсү иштырылаах Верховнай Советтин онус сессията ахсынны 1 күнүгэр үлэтин түмүктөтө.

Ити күн Союз Советын уонна Национальностар Советтарын иккис холбохутаах муньахтара буолла.

Депутаттар уонна ылыдыттар табаарыстар Л. И. Брежнев, Ю. В. Андропов, В. В. Гришини, А. А. Громыконы, А. П. Кириленконы, А. Н. Носыгины, Д. А. Кунаевы, А. Я. Пельшеки, Г. В. Романовы, М. А. Сусловы, Д. Ф. Устиновы, И. У. Черненконы, В. В. Щербицкий, Г. А. Алиевы, П. Н. Демичевы, В. В. Кузнецову, П. М. Машеревы, Ш. Р. Рашидовы, М. С. Соломенцевы, Н. А. Тихоновы, Э. А. Шеварднадзены, И. В. Капитоновы, В. И. Долгины, М. В. Зиминыны, Я. П. Рубовы, К. В. Русанову, М. С. Горбачеву дохсун, уһуу ытыс тыаһынан көрүстүлөр.

ССРС Гражданствотын туһунан ССРС Сокуонун бырайыгын туһунан даһылааты ССРС Верховнай Советтин Президиумун Председатели бастагы солбуйааччы депутат В. В. Кузнецов огордо. Сокуон бырайыагыт ис хоһоонун сүрүн өттүн көрсөтүрүп, даһылааты Гражданство туһунан Сокуону ылынып бийиги законодательствотун салгын тупсарыгы уонна социалистическай правопорядогу берергөтүгү ССКП XXV съезинин туруоруллубут соругу толорууга дьобунылаах кылаатынан, ССРС сага Конституциятын баһыяныналарын олоххо кылларыннып, советскай гражданныр бырааптары араллаар махтатынны буолуода дьон бэлэттэтэ.

Ол көннүттэн көрсөтүннөр буолтулар. Депутаттар киһилэр көрүүдэригэр киһилэри билбит Сокуон бырайыагыт битэргэ-тэргэ өтүн кыллардылар.

ССРС Гражданствотын туһунан ССРС Сокуонун сессия биир санаанан ылына.

Бийиги кыайыларбыт да-
лааһыннара сүүнэлэр. Бийиз-
хэ проблемалар да абыаба
суохтар. Бийиги олору билэ-
бит, киһилэри быһаарарга ку-
руутун үлэлибит уонна бул-
гуччу быһаарыахпыт.

(Л. И. Брежнев ССКП КК
сэтинньитээби (1978 с.) Плену-
мугар этиниттэн).

Партия былааннарын олоххо киллэриэхпит!

ССКП КК сэтинньитээби Пленумун уураахтарын, Пленумта та-
баарыс Л. И. Брежнев этиинтин уонна ССРС Верховнай Советтин онус
сессиятын түмүктэрин оройуон үлэһиттэрэ итинник бигэ быһаары-
лыынан көрүстүлөр.

ССКП КК сэтинньитээби
Пленумун ССКП КК Ге-
неральной секретара, ССРС
Верховнай Советтин Пре-
зидиумун Председате-
ля Л. И. Брежнев этии-
тин курдук, Россияй
Федерация сирэ огороочу-
чулар бийик элбэх бу-
дугунаа үөртүлөр. Киһи-
лэр государствора 3,4 мил-
лиард бууту атымылаа-
лар. Даһылаанна Украина,
Кавказтан бурадуу, Узе-
бекистан, Таджикистан уон-
на Азербайджан хлорогун
үүһүрөөччүлэрин кы-
лааһылар ахтымыналар.
Пленумта Л. И. Бреж-
нев: «1979 сыл—партия
Киев Комитетин өт ыла-
наабы Пленумун уураах-

Саамай сөпкө бэлиэтэннэ

тарын олоххо киллэри
бастагы сыла. Бийиги
буурулар былааннаах бы-
райыагыт тыа хаһаайыс-
тыбатын производствотын
үүһүтүн үрдүн көрдө-
рүүлөр бэлэттэннэлэр.
Бородуукталар үтүс өттү-
лэригэр итигэр өрдүк үчү-
гэй сылларга ситиһилин-
бит мунукуур таһымы
куоһараллар», — дьыта.

Бийиги оройуонмут со-
хотара ССКП КК өт ыла-
наабы (1978 с.) Пленумун
уураахтарын олоххо кил-
лэрингэ улахан үлэни сүө-
һүгэ аһылык буолар куль-
туралар ыһымыларын кэп-
тэ.

тытэ ыһымахтаахтар. Би-
лигин ити ыһымы нэпэ
1400 гектарга тэһиһэр
буолларына, 1982 сылга
3200 гектарга тэһиһэр со-
руктаахпыт. Маньаха ас-
пыт сайыл курдук кураан
уусуобууһа Кара Маркс
аатынан совхоз Болугур-
даагы отдөлөннөтө гектар-
тан оротунан 10-нуу цен-
тиер күөх маассаны ыһы-
та бийиги туруоруммут
сорукутун толору олоххо
киллэрэр кыахтаахтыгы
көрдөрөр. Сирэ огорууга,
сиртэн үрдүн үүүһүнү
ыһымага бийиги өһүнн
бу дьылаа таһаарыа-

лыбыт итэһэстэри туора-
тыах, олохторун сирдэр
көдүүстэрин мунукуур-
дук үрдэтэх тустаахпыт.
Ити сорукутары толоруу-
га олохтоох партиянай
уонна советскай органиар
ыһылабыт уураахтары
толоруу хааһытын хол-
туруулааһыны күүһүр-
дэллэрэ, ону толорууку
хааһытбат дьон тустаах
эппиэтинэстэрин туһунан
бонтуруобу бирикэтигэр
уонна сыһымак туруо-
раллара ыһаатын Пле-
нум саамай сөпкө бэлиэ-
тэтэ.

В. ЕРМОЛАЕВ,
тыа хаһаайыстыбатын
управлениетын
кылаабынай агронома.

Болбомто киһинигэр

Табаарыс Л. И. Брежнев
ССКП КК сэтинньитээби
Пленумугар этиитин, ССРС
Верховнай Советтин онус
сессиятын быһаарымыларын
мин салайар формаа кол-
лектива улахан өрө көтө-
бүлүүһүн көрүстэ. Пле-
нум уураахтара, сессия
ыһымыт Сокуоннара
бийиги, сүөсүбүттэр,
инибиитигэр производ-
ство көдүүбүн үрдэттигэ
уонна бородууксууа ха-
чыстыбатын тупсарыгыга
сыта аркаһыны оқустулар
Леонид Ильич Сибир уон-
на Давылай Восток сирхо-
тара, колхозтара өссө эл-
бөх үүтү, эти, сыһыма
уонна да атын бородуук-
сууалары огоруохтара
дэһи аралли биллэрбитэ
бийигини барытынан үө-
дэр.

Дьыһылаа, бийнэхэ туһа-
нылаа мин не кыахтар
үтүстөр. Онох соторутаагы
та бийиги оройуонмутугар
2000-лаах, 3000-лаах кир-
бизлэри илар аһынык-

сыттар аһааннара тарбах-
ха батталар ээ. Оттон би-
лигин бүтүн фермалар кол-
лективтара итинник көр-
дөрүүлэри ситиһэргэ ду-
дуһар буолтулар. Бийиги,
үрөх куораллар, сыл 11 айын
түмүгүнэн биирдик фу-
раянай ыһахтан 2040-ауу
и үүтү мин, былааннаах
соруахпыттын 229-уу т
аһардыбыт. Бийиги үлэ-
лиир дьүөгөлөрүн И. И.
Былакова уонна У. Е. Гри-
горьева сыл уон алгар
ыһыгар 2000-лаах кир-
бизни аһардытара. Пятилет-
ка үс сыллаах былаанна
2 сыл 10 айта 110-ча тон-
наан куоһардыбыт.

Партия уонна прав-
тельство сага уураахтара
бийигини үлэргэ үрдүк сит-
иһинилэргэ ыһараллар.
Онно дьылаанан эппиэттэ-
һип — бийиги атын өс-
көт.

З. КАПИТОНОВА,
Ферма старшайа.

Карл Маркс аатынан
совхоз.

А. М. Пастернак таһыс да сылаан дессонунта шоф-
ерун үлэһит. Бу үһүн көм устатылар иһин бэйэтин
тыһааннаах, сылаах үлэһит дьыһытынан көр-
дөрдо.

Бастың механизатор икки сыл дон биир
иһинан 9171 тонна-километра тоннэлэр үлэни он-
роп, үс сылааһы былаанан 113 бырайыан толордо.
Александр Михайлович ССКП КК сэтинньитээби
Пленумун, ССРС Верховнай Советтин X сессиятын
түмүктэрин иһин бийириллиһин көрүстэ уонна онно
дылаанан эппиэттирэр сорукутар
— Спикер: А. М. Пастернак.

П. ОКОНЕШНИКОВ фотота.

КЫСТЫК ФЕРМАЛАРГА КИИННЭЭН

ССКП КК уонна ССРС Министрдарын Совета «Тыа
сирин ыһааһыныах культурнай хааччылыгы сал-
гыт тупсарар даһааллар тустарынан» уураабы ыһаа-
хытара биир сыл буолла. Бийиги оройуонмут куль-
турнай-сырдатар үчүрдөннөлөрө ити көм устатыгар
ССКП XXV съезин уонна партия Киев Комитетин өт
ыйынаабы (1978 с.) Пленумун историческай уураах-
тарын олоххо киллэрэр иһин бүтүгүн поруот хаһаа-
һыттар мытан, балаһа айымнылаахтык үлэһэти-
лэр.

Културнай-сырдатар үлэ көннүк сылаарга дьон
олорор уонна үлэһит сирдэригэр киирэннэн мытыл-
лар буолла. Фермаларга, хонуутаабы отууларга аһыт
брытадалар сыдыаһылар, киһигэ уонна киһиэ пере-
дэһикалара тариллаллар үтүө үтүсхэ кубулуйда. Куль-
тура үчүрдөннөлөрө сүрүн хаһаайыстыбатынай ха-
лаанналар көмүрүгэр аһааһах быһааннара өлөс-
төн үлэһитлэргэ өрдүк көрөһөһүлээх. Да биир доһуу-
рунун бийик Кытаанахтара сельскай Култура дьы-
һин коллегията (директор Н. В. Захаров) «Сүөһү иһтэр
коллективтарга — туйгун културнай хааччылыгыт
дьон дөһүннэ кыстык ыйдарыгар ыһымыт соци-
алистическай эбэһэтэлиһиттэ уонна республика бары
културнай-сырдатар үчүрдөннөлөрүгэр таһаарыах
ыһырыгыта буолар.

Ыһааһахтар, сүөһү иһтэригэр таһаарыахтарын дьы-
һыт ыйдоон, кыһын устата сүөсүбүттэр ортолоруугар
ыһааһахтар үлэһит олохтоох партиянай тарилтэни,
сельскай перепомун кытта сүбэлэһи көлөмүннэ бы-
лааннаахтар. Киһилэр, туох ханнык иһиннэ, ферма-
лар производственной көрдөрүүлэрин киһи бийиги
күһүгэ таһаарарга, түмүктэр тэһиһиллэн иһэлэрин
ситиһэргэ сорукутанылар. Социалистическай күотала-
һы ити дьыһыкай принциби оройуонига үтүс сирдэргэ
түтүбүлүбүтэ киһиэ буолбатах. Бу култура үлэһит-
таригэр эмэс сыһааннаах. Сорох сельскай Култура
кылаарын үлэһиттэрэ производствонан сөүтө-бачча иһ-
тэһиһиһтэһтэр: фермаларга сөүтүк сыдыаһалар,
туһааннаах совхозтарын, отдөлөннөлөрүн үлэһитин сү-
гүн көрдөрүүлэрин билбэтэр.

Кыстык фермаларга културнай-сырдатар үлэ ки-
һинэн, биллэрин курдук, кыһыл мунукутар буолаллар.
Хомойуох иһин, киһилэр совхозтар үтүс фермаларыгар
аһааларын сиппэт тыа тариллаалар: дьыһаа-уоттара
гебытаа сүөх, олоһууһа тутах, көрдөрөн аһааһы
формалара дьыһааһалар, үлэһиттэри байлэригэр тар-
дыбаттар. Онон кыһыл мунукутар үлэһитигэр бийи-
гы кыстыкка ураты болбомто уурулуохтаах.

Иһырылаах сельскай Култура дьыһитин коллектив-
на үлэһит дьыһааһалары чыһаатын, производство бас-
гыттарын биһэр-портреттарын, фермаларга Култура
күннэрин, Хааччытыа күннэрин, комсомольскай иһчэт
кулуун күннэрин, о. д. а. културнай-сырдатар үлэ со-
куун көрүһүнэрин ыһаарга былааннааһалар. Балаһы-
атын сирдэргэ эмэс тарийтэһиһэххэ.

Артылааһыны уонна алкогализм утары охсуһуу-
гы култура киһинэргэ улахан оруулаахтар. Практика
көрдөрүһүн, иһчэтэ Култура дьыһитин үлэһиттэр тар-
дыт, интэриһиргэтин, иһтэр-өйдөтөр үлэни былаан-
наахтык туруоруу үтүө түмүктэри биһэрлэр.

Кыстык ыйдарыгар фермаларга киһигэ биһэр-үүн-
нары тарийин, арааһчылар конференцияларын, тыһы-
нан сүруунааллары ыһыт, о. д. а. курдук даһааллар
үлэһиттэр биллэрин көрүүдэрин үрдэттигэ, киһилэ-
ри үлэбэ көрүдэһиннэ, сыһыаһыны көдүүстэһити
атаарыгы улахан оруулаахтар. Үлэ ити формаларын
көһүтүннэ туһаһаахха.

Бийиһы кыстык оройуон пятилетканы толоруутун
дыһаатын быһаарыа. Кытаанахтар иһырымыла ол-
ло иһин ураты улахан суолталаах. Бу сылааһах көрү-
дөһини дьылаанан еһөбүн оройуон бары култур-
най-сырдатар үчүрдөннөлөрүн, киһилэр үлэһиттэрин
салаах кыһыттар.

ПАРТИЯ БЫЛААННАРЫН ОЛОХХО КИЛЛЭРИЭХПИТ!

КҮҮСКЭ КҮҮҮҮ ЭБЭР

Д. СИВЦЕВ,
тың хаһаайыстыбатын
производственный-
технический халқыным
оройуонаары
холбоһугун мөхотряды
начальнигы.

КУОТАЛАҢЫ—ТЫННААХ ДЬЫАЛА

Билээн туурар, нуотал-
нымы сага формаларын нэ-
лэр да өтгүгэр салгымы көр-
дүхтүт уонна олуктух-
түт: Дээ онуоха: «Билээн»
ойдун булулуубут «Ба-
чымынар» наадalara суох-
тар. Билээнхэ дөдөһү-
дүлүгүгэр мааһа үбүтүгэр
таһар көбүдүгүгэр наад-
далар» дүгэр иймы эркин
буолуохтаах.

А. БАШШЕВ,
«Чурапчан» совхоз
рабочему председателю.

УЧУРАТТААХ ЗАНЯТИЕ

 CO_2 corr.

СҮӨНҮГЭ КИМ ТӨНӨ
ЭБИИ АҢЫЛЫГЫ СИЭТТЭ

(Ахсынньы 4 күнүкээби түмүгүнэн)

Совхозтар, отделение-лар	Үзүшт ахсаамы	Лабыкта (центнер)	Дулда (тонна)	Жык. үзү (тонна)	Убакы өөлөмүрү (тонна)
Барл Марке	39	15,8	169	17,2	4267
Одүүлүүн	11	0,8	112	15,5	887
Болугур	8	5,0	1,5	3,2	1255
Мугудай	9	—	33,5	19,5	1224
Бахсы	11	10	22	9	901
Субурууская	21	—	21	15,4	1185
Хатылы	6	—	—	15,4	370
Волтого	9	—	21	—	492
Соловьев	6	—	—	—	323
Эрилик Эристини	21	350	130	17,6	3840
Хонтодо	7	160	40	—	998
Хадаар	5	40	44	7	1114
Хайбахсыт	3	150	26	10,6	1044
Чакыр	6	—	20	—	684
«Чурапчы»	23	360	146	108,0	1991
Сыланг	12	310	106	49,0	877
Бытаанах	7	50	40	—	634
Арыллаах	4	—	—	58,8	480
Ор. урдунан	104	725,8	466	188,2	11283

Ты қаһарлыстыбатын ойыңмен...

Социализм дойдуларьгар

тин тахса урукку «Алиса» принциптер куораттар иккинчи айдьларыгар оҕуруог астарын, фрукталары, эттэн уонна балыктан оҕоһулу бут бородуукталары таһыкта сылдьаллар. Бу палитетка бүтүр дээрэ завод советской саванынан эсөс бэс тыһымычча авто-рефригаторнай принциптери оҕоруода.

CCTA.

